

HLJ 2011 Vuorovaikutussuunnitelma

YTV Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta
Opastinsilta 6 A
00520 Helsinki
puhelin (09) 156 11
faksi (09) 156 1369
www.ytv.fi

Lisätietoja: Suoma Sihto, puhelin (09) 156 1393
suoma.sihito@ytv.fi

Kansikuva: YTV/Tiina Mäkinen
Taitto: YTV/Rauni Kaunisto

Helsinki 2009

Sisällysluettelo

1	HLJ 2011 lyhyesti.....	3
2	Vuorovaikutussuunnitelman periaatteet ja tavoitteet.....	4
3	Osalliset	5
4	Vuorovaikutusmenetelmät.....	6
4.1	Viranomaisyhteistyö	6
4.2	HLJ-internetsivut	6
4.3	HLJ-sähköpostilista ja -yhteyshenkilöt	6
4.4	HLJ-seminaarit	7
4.5	HLJ-yleisötilaisuudet	7
4.6	Vaikutusarvioinnin teematilaisuudet	7
4.7	HLJ-työpajat	8
4.8	Yhteistyötapaamiset.....	8
4.9	Menetelmien yhteenveto	8
5	Vuorovaikutuksen ajoittuminen	9
	Liite 1 Vuorovaikutuksen osapuolia	10

1 HLJ 2011 lyhyesti

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma HLJ 2011 on strateginen, liikennejärjestelmää kokonaisuutena tarkasteleva suunnitelma, jossa määritellään yhteiset liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteet, suunnataan seudullista liikennepolitiikkaa, laaditaan yhteisiä tavoitteita toteuttava ja rahoituskehykseltään realistinen liikennejärjestelmän kehittämissuunnitelma ja arvioidaan suunnitelman vaikutuksia. Suunnitelma on osapuolten yhteisen tahdon ilmaus ja suunnittelussa korostuu seutuyhteistyö.

Sidosryhmien ja kansalaisten osallistuminen ja vuorovaikutus muodostavat tärkeän osan Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma HLJ 2011:n valmistelua ja vaikutusten arviointia. Myös laki velvoittaa kansalaisten ja sidosryhmien kuulemiseen: HLJ 2011 on suunnitelmia ja ohjelmia koskevan ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (nk. SOVA-laki) alainen.

Helsingin seudun yhteistyökokous päätti 5.6.2007, että tulevaisuudessa Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistellaan koko Helsingin seudun yhteisenä hankkeena.

YTV:n seutukokous hyväksyi 16.11.2007 YTV:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2008–2010, jonka mukaan YTV huolehtii seuraavan liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelusta laadittavan puiteohjelman mukaisesti. Suunnitelman alueellinen raja-
aus on Helsingin seutu (14 kuntaa). Suunnitelmassa käsitellään koko työssäkäyntialueen liikkumista Helsingin seudun kannalta.

YTV:n hallitus hyväksyi 13.6.2008 Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman puiteohjelman ja ehdotuksen käynnistää suunnitelman laadinta.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelu kytkeytyy tiiviisti Helsingin seudun maankäytön ja asumisen yhteistyöhön (MAL-neuvottelukunta). Yhteistyötä tehdään myös Uudenmaan maakuntakaavan uudistamistyön kanssa.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistellaan siten, että liikennejärjestelmäpäätös voidaan tehdä vuoden 2011 alussa.

2 Vuorovaikutussuunnitelman periaatteet ja tavoitteet

HLJ 2011 laaditaan hyvien suunnittelukäytäntöjen mukaisesti vuorovaikutuksessa eri osapuolien kanssa. Kansalaisosallistumisen kannalta liikennejärjestelmäsuunnittelu on joiltain osin hankalan abstraktia ja etäälle tulevaisuuteen tähtäävää. Vuorovaikutuksen painopiste onkin viranomaistahojen ja järjestöjen osallistumisessa, mutta suunnittelusta kerrotaan myös yksittäisille kansalaisille sähköpostilistojen, internetin ja median välityksellä. Kaikille tarjotaan mahdollisuus antaa palautetta ja osallistua tilaisuuksiin kiinnostuksensa mukaan. Asioita pyritään esittämään konkreettisesti ja kansantajuisesti.

Vuorovaikutuksen tavoitteena on

- tarjota viranomaisille, asiantuntijoille, järjestöille, muita intressitahoja edustaville organisaatioille ja kansalaisille mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa suunnitelman laatimiseen (tarpeet, tavoitteet, keinot) ja vaikutusten arviointiin
- sitouttaa viranomaiset ja poliittiset päätöksentekijät suunnitelman laatimiseen ja toteuttamiseen
- kehittää yhteistyötä eri vuorovaikutustahojen välillä
- kehittää eri osaselvitysten yhteistyötä HLJ:n valmisteluprosessin sisällä
- nostaa esille ja kerätä eri tahojen näkemyksiä liikennejärjestelmäsuunnitelmasta.

Suunniteltujen vuorovaikutustapahtumien tavoitteena on saada aikaan aitoa, luottamuksellista vuoropuhelua, jossa eri intressit nousevat esille jäsenneltyyn, perusteltuun ja dokumentoituun keskusteluun. Aluksi keskustelun aiheena ovat tavoitteet, tarpeet ja arvot (visiot) ja vasta sitten keinot.

Vuorovaikutteinen suunnittelu on oppiva prosessi. Myös vuorovaikutussuunnitelma on joustava: se mukautuu, päivittyy ja tarkentuu prosessin kuluessa. Vuorovaikutustoimet ajoitetaan ja kytketään suunnitteluprosessin vaiheisiin ja selvityksiin.

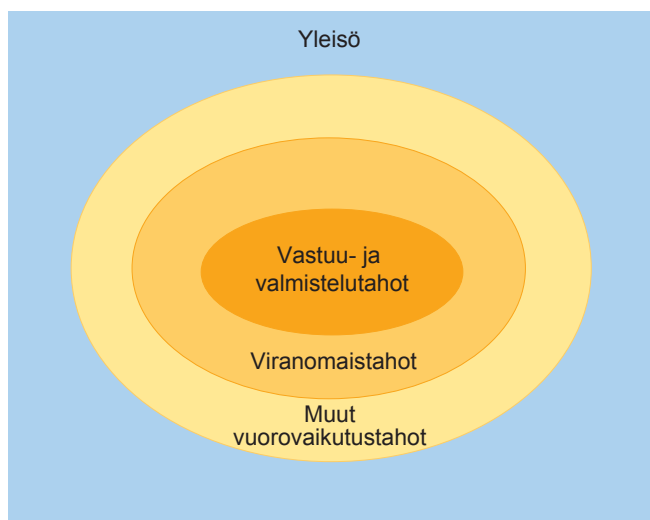
Tässä vuorovaikutussuunnitelmassa esitetään vuorovaikutuksen osapuolet sekä suunnitellut tiedonhankintaan, vuorovaikutukseen ja sidosryhmäyhteistyön liittyvät menetelmät ja alustavat aikataulut. Tiedotusta käsitellään tarkemmin HLJ 2011:n viestintäsuunnitelmassa.

3 Osalliset

HLJ 2011 laadintaan pyritään saamaan mukaan erilaisia osapuolia, joita suunnittelu koskee joko työtehtävän, järjestötoiminnan, asumisen tai muun intressin vuoksi. Suunnittelun osalliset voidaan jakaa pääryhmiin seuraavasti (kuva 1):

- vastuu- ja valmistelutahot
 - HLJ-toimikunta
 - Helsingin seudun MAL-neuvottelukunta
 - Helsingin seudun liikenneneuvottelukunta
 - HLJ:n valmistelijat (YTV Liikenne/HSL)
- viranomaistahot
 - valtion viranomaiset (ministeriöt, väylä- ja ympäristöviranomaiset)
 - kunnat ja kaupungit (YTV-kunnat, KUUMA-kunnat, Kuntaryhmä Neloset)
 - kuntien luottamushenkilöt
 - maakuntien liitot
 - muut asiantuntijat
- muut vuorovaikutustahot
 - liikennejärjestöt (mm. kevyt liikenne, joukkoliikenne, taksit, autoilu, kuljetus)
 - elinkeinoelämä
 - ympäristöjärjestöt
 - asukasyhdistykset
 - vammaisjärjestöt
 - lasten ja nuorten järjestöt
 - muut kansalaisjärjestöt
- yleisö.

Media ei kuulu varsinaisiin osallisiin, mutta sillä on keskeinen rooli hankkeen tiedotuksen kanalta. Vuorovaikutuksen osallisryhmiä on lueteltu tarkemmin liitteessä 1.

Kuva 1. Vuorovaikutuksen osallisryhmät

4 Vuorovaikutusmenetelmät

4.1 Viranomaisyhteistyö

HLJ 2011:n valmistelua ohjaa ja valvoo Helsingin seudun liikennejärjestelmätoimikunta (HLJ-toimikunta). Työhön sisältyy HLJ-toimikunnan kokouksia ja seminaareja eri teemoista selvitysten ja suunnitelman etenemisen mukaan.

Helsingin seudun liikenneneuvottelukunta käsittelee suunnitelmaa ja pyrkii omalta osaltaan vaikuttamaan siihen, että saadaan aikaan eri osapuolten hyväksymä suunnitelma ja päätökset suunnitelman toteuttamisesta. Työskentely perustuu kokousmenettelyyn.

Helsingin seudun MAL-neuvottelukunta ja MAL-jaosto käsittelevät yhteisiä liikenteen ja maankäytön strategisia lähtökohtia ja linjauksia. Työskentely perustuu kokousmenettelyyn. Lisäksi niin sovittaessa voidaan pitää seminaareja.

HLJ-ekstranet toimii HLJ 2011:n laatimiseen liittyvien viranomaisten ja asiantuntijoiden salassalla suojattuna tietopankkina. Ekstranettiin kootaan HLJ-toimikunnan kokousaineisto ja tietoa suunnitelmista, selvityksistä ja niiden tuloksista. Ekstranetin avulla on mahdollista tarjota viranomais- ja asiantuntijayhteistyölle myös keskustelufoorumi.

HLJ 2011:n osaselvitysten valmisteluun osallistuvien keskinäinen tiedonvaihto varmistetaan projektipääliiköpalaverien sekä sähköpostiringin avulla. Sisäisen vuorovaikutuksen muodot ja sisällöt täsmentyvät suunnitelman valmistelun edetessä.

Viranomaisyhteistyön yleisperiaatteet on suunniteltu aiemmin ja koottu puiteohjelmaan. Käytäntöjä kehitetään suunnittelun edetessä. Osaselvityksiin liittyvää yhteistyötä ei käsitellä tässä tarkemmin.

4.2 Internetsivut

Viestintäsuunnitelmassa kerrotaan HLJ 2011:lle laadittavista, kaikille avoimista internetsivuisista. Vuorovaikutuksen kannalta sivuilla on palauteosio ja tarpeen mukaan internetkyselyjä sekä mahdollisesti kauden kysymys tai keskustelupalsta. Internetkyselyt ajoittuvat mm. vaikutusarvioinnin kannalta keskeisiin vaiheisiin.

4.3 Sähköpostilista ja yhteyshenkilöt

Liitteessä 1 mainittuja viranomais- ja muita vuorovaikutustahoja pyydetään ilmoittamaan yhteyshenkilönsä sähköpostiosoitteen. Näille sidosryhmien yhteyshenkilöille lähetetään mm. kutsuja seminaareihin ja työpajoihin sekä tietoa HLJ-prosessin etenemisestä (lehdistötiedotteet, internetsivujen päivitykset yms.).

HLJ-sähköpostilistalle voivat ilmoittautua kaikki HLJ 2011 -suunnittelusta kiinnostuneet, niin yksittäiset kansalaiset kuin edellä mainituista vuorovaikutustahoista muut kuin yhteyshenkilöt. Ilmoittautuneille lähetetään tietoa suunnittelun etenemisestä (tiedotteet, internetsivujen päivitykset) ja yleisötilaisuuksista.

Sähköpostilistoja päivitetään tarpeen mukaan suunnittelun edetessä.

4.4 HLJ-seminaarit

HLJ-seminaareihin kutsutaan viranomais- ja muiden vuorovaikutustahojen edustajia. Niissä on asiantuntijoiden teemakohtaisia esityksiä ja HLJ-valmistelijoiden tilannekatsauksia HLJ 2011:stä ja sen osaselvityksistä.

Ensimmäisessä HLJ-seminaarissa kuullaan asiantuntijapuheenvuoroja tulevaisuusvisioista, liikenteestä ja maankäytöstä sekä tilannekatsaus HLJ 2011:n valmistelusta, käynnissä olevista osaselvityksistä sekä osallistumismahdollisuuksista. Toisessa HLJ-seminaarissa esitellään liikennejärjestelmäluonnosta ja arviointiselostusta. Liikennejärjestelmäluonnosta esittelevään seminaariin kutsutaan erityisesti mm. poliittisten päätöksentekijöiden edustajia.

4.5 HLJ-yleisötilaisuudet

Yleisötilaisuudet ovat avoimia kaikille kiinnostuneille. Ensimmäisessä tiedotetaan HLJ 2011:n laatisemisesta, tavoitteista ja osallistumismahdollisuuksista. Toisessa tilaisuudessa esitellään vaikutusarviointeja avoimet ovet -tyyppisesti sekä tietoisuina. Osallistujat voivat keskustella suunnittelijoiden kanssa. Palautetta voi antaa suullisesti ja/tai kirjallisesti.

HLJ-yleisötilaisuudet pidetään Helsingin alueella. HLJ-valmistelijat voivat osallistua myös kuntaryhmien ja muiden tahojen mahdollisesti järjestämiin tilaisuuksiin.

4.6 Vaikutusarvioinnin teematilaisuudet

Vaikutusarviointi on esillä muissakin HLJ:n vuorovaikutustilanteissa, mutta lisäksi järjestetään erityisesti vaikutusarviointiin keskittyviä teematilaisuuksia. Nämä voivat olla seminaari-, työpaja- tai kokoustyyppisiä tai näiden yhdistelmiä. Vaikutusarvioinnin aloistilaisuuden jälkeen niissä käsitellään mm. tarkastelukokonaisuuksia ja niiden arviointia, suunnitelman laadintaa, alustavaa suunnitelmaluonnosta sekä liikennejärjestelmäluonnosta ja arviointiselostusta.

4.7 HLJ-työpajat

Työpajojen tavoitteena on osallistujien välinen vuorovaikutus ja osallistujien näkemysten kar-toittaminen. Osallistujat jakaantuvat keskustelemaan annetuista teemoista 4–10 hengen ryh-miin, jotka esittävät keskeiset tuotoksensa muille ryhmille. Tuotoksista keskustellaan koko jou-kolla ja niistä voidaan yhdessä muokata mielikuvakarttoja, tärkeimpien asioiden luetteloja tai prioriteettilistoja.

Vuorovaikutuksen toimivuuden vuok-si työpajan osallistujamäärän olisi hyvä olla 20–30, enintään 50 paik-keilla.

Työpaja voidaan suunnata sekä vi-ranomais- että muiden vuorovaiku-tustahojen edustajille yhteisenä tai erikseen molemmille. Niitä voidaan järjestää koko alueen kattavana esi-merkiksi tietyistä teemasta tai alueel-lisina. Työpajoja järjestetään tarpeen mukaan suunnittelun keskeisissä vai-heissa.

4.8 Yhteistyötapaamiset

HLJ-valmistelijat osallistuvat viranomais- tai muiden vuorovaikutustahojen järjestämiin koko-uksiin tai tilaisuuksiin. Esimerkiksi YTV:n alueen ympäristöpäälliköiden kokouksessa käydään kertomassa HLJ-suunnittelun ajankohtaisasioita. Tarpeen mukaan voidaan järjestää yhteis-työtapaamisia tietyn kohderyhmän kanssa tai tietyistä teemasta.

4.9 Menetelmien yhteenveto

Taulukossa 1 on esitetty tiivistetysti käytettävien vuoropuhelumenetelmien kohderyhmät, ta-voitteet ja erityispiirteet. Monet menetelmät palvelevat samanaikaisesti useampia tavoitteita, mutta taulukossa on mainittu lähinnä päätavoite. Varsinaiset tiedotusmenetelmät esitellään viestintäsuunnitelmassa. Taulukossa esiteltyjen menetelmien lisäksi viranomaisten ja asian-tuntijoiden sisäiseen tiedotukseen käytetään HLJ-ekstranettiä.

Taulukko 1. Yhteenvedo käytettävistä vuoropuhelumenetelmistä.

	Kohderyhmä	Tavoite	Erityistä
HLJ-internetsivut Sähköpostin listat ja -palaute Nettikyselyt Kauden kysymys	kaikki kiinnostuneet	tiedotus, palaute, tiedonhankinta	jatkuva tietopankki, palautemahdollisuus, näkemysten selvittäminen
HLJ-yleisötilaisuudet	kaikki kiinnostuneet	vuoropuhelu	tietoiskut ja avoimet ovet
HLJ-seminaarit	vuorovaikutustahojen edustajat	vuoropuhelu	asiantuntijaesitykset, kommentointi
Vaikutusarvioinnin teematilaisuudet	vuorovaikutustahojen edustajat	vuoropuhelu	seminaari-, työpaja- tai kokoustyyppisiä
HLJ-työpajat	vuorovaikutustahojen edustajat	suunnattu vuoropuhelu	osallistujien ryhmätyöt, yhteistuotokset, 20–50 osallistujaa
HLJ-yhteistyötapaamiset	vuorovaikutustahojen edustajat	suunnattu vuoropuhelu	palaverit ja tapaamiset

5 Vuorovaikutuksen ajoittuminen

Vuorovaikutustoimet sovitetaan HLJ 2011:n laadintaprosessiin ja sisältöalueisiin. Vuorovaikutuksen aktiivisin vaihe keskittyy suunnitelman laadinnan aikaan syksystä 2009 kevääseen 2010. Taulukon 2 aikataulukaaavio tarkentuu ja päivittyy prosessin kuluessa. Taulukossa esitettyjen tilaisuuksien lisäksi pidetään suunnitelman laadintaan liittyviä seminaareja, työpajoja, koukousia yms. vastuu- ja valmistelutahojen kesken.

Taulukko 2. HLJ:n vuorovaikutusten alustava aikataulu.

HLJ 2011	2009												2010												2011	
Vuorovaikutuksen aikataulu	T	H	M	H	T	K	H	E	S	L	M	J	T	H	M	H	T	K	H	E	S	L	M	J	T	H
Tausta- ja osaselvitykset																										
Suunnitelman laadinta																										
Kehittämislinjaukset ja vaihtoehtotarkastelut																										
Liikennejärjestelmän visio ja kehittämisstrategia																										
Vaikutusten arviointi																										
Liikennejärjestelmäluonnoksen käsittely																										
Osallistuminen ja vuorovaikutus																										
HLJ-internetsivut																										
HLJ-sähköpostilista ja -yhteyshenkilöt																										
HLJ-seminaari						S1																		S2		
HLJ-yleisötilaisuudet									Y1								Y2									
Vaikutusarvioinnin teematilaisuudet									V1						V2							V4				
HLJ-työpajat ja yhteistyötapaamiset																										

Y1 Yleisötilaisuus HLJ:n aloitustiedotus

(mm. tavoitteet, osallistumismahdollisuudet, sähköpostilista)

Y2 Yleisötilaisuus: Avoimet ovet ja esittely (vaikutusarviointi)

S1 HLJ-seminaari

V1 Vaikutusarvioinnin seminaari (aloitus)

V2 Vaikutusarvioinnin seminaari (tarkastelukokonaisuudet ja niiden arviointi)

V3 Vaikutusarvioinnin seminaari (suunnitelman laadinta)

V4 Vaikutusarvioinnin seminaari (alustava suunnitelmaluonnos)

S2 Seminaari (liikennejärjestelmäluonnoksen ja arviointiselostuksen esittely)

— HLJ-työpajoja ja yhteistyötapaamisia tarpeen mukaan

— HLJ-internetsivuilla mm.

- tietoa suunnittelusta
- palauteosio
- kyselyjä
- kauden kysymys

— HLJ-sähköpostilistalle ilmoittautuneille

- lehdistötiedotteet
- kutsut tilaisuuksiin
- tiedotus suunnittelun etenemisestä (tilannekatsaukset, internetsivujen päivitykset)

Liite 1 Vuorovaikutuksen osapuolia

Vastuu- ja valmistelutahot

- HLJ-toimikunta
- Helsingin seudun MAL-neuvottelukunta
- Helsingin seudun liikenneneuvottelukunta
- HLJ:n valmistelijat (YTV Liikenne/HSL)

Viranomaistahot

- HLJ-alueen kunnat ja kaupungit
 - PKS (Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kaupungit)
 - KUUMA-kunnat (Järvenpään, ja Keravan kaupungit, Nurmijärven, Mäntsälän, Pornaisten ja Tuusulan kunnat)
 - Kuntaryhmä Neloset (Hyvinkään kaupunki, Kirkkonummen, Sipoon ja Vihdin kunnat)
- Ministeriöt
 - Liikenne- ja viestintäministeriö
 - Ympäristöministeriö (Alueidenkäytön osasto, Asunto-osasto)
 - Valtionvarainministeriö
 - Työministeriö
- Väyläviranomaiset
 - Ratahallintokeskus
 - Tiehallinto / Uudenmaan tiepiiri
 - Merenkululaitos
 - Finavia
- Suomen ympäristökeskus
- Uudenmaan ympäristökeskus
- Maakuntaliitot
 - Uudenmaan liitto
 - Itä-Uudenmaan liitto
 - maakuntaliittojen yhteistyötahot

Muut asiantuntijat

- Konsulttien yhteyshenkilöt
- Asiantuntijoiksi kutsuttavat konsultit
- Yliopistot
 - TKK (A-osasto, Liikenneakatemia, Liikennelaboratorio, YTK)
 - Helsingin yliopisto (Maantieteen laitos, Yhteiskuntapolitiikan laitos)
 - Tampereen teknillinen yliopisto
- Liikenneturva
- Motiva Oy
- Valtion asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA
- Stakes
- Tieliikenteen Tietokeskus TT Oy

Muut vuorovaikutustahot

- Kevyt liikenne
 - Enemmistö ry
 - Helsingin polkupyöräilijät ry (HePo)
 - Pyöräilykuntien verkosto
 - Suomen liikenneliitto ry SuLi
- Joukkoliikenne
 - Linja-autoliitto
 - Paikallisliikenneliitto
 - VR Osakeyhtiö
- Taksit
 - Taksiliitto
 - Taksiautoilijain Uudenmaan lääninyhdistys ry
 - Helsingin Taksiautoilijat ry
- Autoilu
 - Autoliitto
 - Suomen Tieyhdistys ry
- Kuljetus
 - Etelä-Suomen Kuljetusyrittäjät ry
 - Helsingin Satama
 - Helsingin Kuljetusyrittäjät ry
 - SKAL Suomen Kuorma-autoliitto ry
 - Suomen logistiikkayhdistys
- Elinkeinoelämä
 - Helsingin seudun kauppakamari
 - Elinkeinoelämän keskusliitto
 - Yrittäjäyhdistykset
 - Uudenmaan TE-keskus
- Ympäristö
 - HLJ-kuntien ympäristöyhdistykset
 - Uudenmaan ympäristönsuojelupiiri
 - Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry
 - Helsingin seudun Maan ystävät ry
 - Suomen luonnonsuojeluliitto ry
 - Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Uudenmaan luonnonsuojelupiiri
 - Dodo ry
- Asukasyhdistysten liitot
 - Espoon Kaupunginosayhdistysten Liitto ry
 - Eteläiset kaupunginosat ry
 - Helsingin pitäjän kotiseutuyhdistys ry
 - Kansalaiskanava / Helsingin Kaupunginosayhdistysten Liitto ry HELKA
 - Vantaan omakotiyhdistysten keskusjärjestö ry VOK
 - Asukasyhdistykset

- Vammaisjärjestöt
 - Helsingin Invalidien Yhdistys ry.
 - Helsinki University Central Hospital
 - Hengitysliitto Heli
 - Näkövammaisten keskusliitto
 - keskusjärjestö
- Lasten ja nuorten järjestöt
 - kuntien nuorisoparlamentit
 - Suomen Liikunnan ja Urheilun aluejärjestö
 - Mannerheimin lastensuojeluliitto

Yksittäiset kansalaiset

Lisäksi suunnittelun aikana tarjotaan kaikille asiasta kiinnostuneille (niin järjestöjen edustajille kuin yksittäisille kansalaisillekin) mahdollisuutta ilmoittautua sähköpostilistalle.

www.ytv.fi

YTV Pääkaupunkiseudun

yhteistyövaltuuskunta

Liikenne

PL 521 (Opastinsilta 6 A), 00521 Helsinki

Puhelin (09) 156 11, faksi (09) 156 1369

etunimi.sukunimi@ytv.fi

Huvudstadsregionens

samarbetsdelegation

Trafik

PB 521 (Semaforbron 6 A), 00521 Helsingfors

Telefon (09) 156 11, telefax (09) 156 1369

fornamn.efternamn@ytv.fi